

[ก่ อ น บั ด เ ล่ ม]

เชิดชัย อุดมพันธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาไทย

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ความกล้าหาญคือ คุณสมบัติของผู้นำ

วันที่ 1 พฤษภาคมที่ผ่านมา กลายเป็นบันทึกประวัติศาสตร์สำคัญหน้าใหม่แห่งยุคสมัยที่ต้องเผชิญกับภัยก่อการร้าย เมื่อประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาประกาศข่าวการเสียชีวิตของนายโอซามา บินลาเดน ผู้ก่อการร้ายอันดับหนึ่งของโลก ด้วยภารกิจของหน่วยปฏิบัติการพิเศษนาวิกโยธินสหรัฐฯ

เหตุการณ์นี้ช่วยตอกย้ำถึงภาพลักษณ์ที่ว่า ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกามีใช่แค่ผู้นำของประเทศเท่านั้น แต่ยังอยู่ในฐานะผู้นำของโลกอีกด้วย และเหตุการณ์นี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงอุดมคติของคนอเมริกันที่มีมายาวนานตั้งแต่ก่อตั้งประเทศได้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับบุคลิกภาพของผู้นำทางการเมืองที่ต้องมีความกล้าหาญ ในเหตุการณ์นี้แม้ว่าประธานาธิบดีจะมีได้นำตัวเองลงไปปฏิบัติการร่วมกับทหารนาวิกโยธิน แต่การตัดสินใจสั่งการครั้งสำคัญที่ทำทายนี้น้อมมาด้วยความกล้าหาญอย่างยิ่งยวด เพราะต้องแบกรับแรงกดดันในความรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดขึ้นแก่ชีวิตทหาร รวมถึงการเสี่ยงต่อชีวิตจากการคุกคามของผู้ก่อการร้ายที่อาจมีแก่ตนเอง ครอบครัว และพลเรือนสหรัฐฯ ในภายหลัง ความกล้าหาญจึงเป็นคุณสมบัติของผู้นำที่น่านับถือ รวมไปถึงผู้บริหารหรือหัวหน้างานในทุกระดับที่พึงมีคุณสมบัตินี้อยู่ในตัว เพราะความกล้าหาญเท่านั้นที่จะสร้างผู้นำและแยกผู้นำให้ต่างจากผู้บริหาร ซึ่งอาจเพียงก้าวขึ้นมาบริหารองค์กรได้เพราะมีอาวุโส มีการศึกษาสูงกว่าคนอื่น เส้นสายดี หรือโชคชะตาช่วย

อันที่จริงแล้ว ความกล้าหาญก็เสมือนคุณสมบัติ

ด้านอื่นของมนุษย์ที่ไม่ได้มีมาแต่กำเนิด หากถูกหล่อหลอมจากครอบครัวและสังคมวัฒนธรรมที่แวดล้อม และยังเชื่อมโยงกับคุณสมบัติด้านอื่น ที่สำคัญ คือ 'ความเชื่อมั่น' อย่างแรงกล้าในหลักการหรือคุณค่าบางอย่าง ที่มากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัวหรือความต้องการเอาใจผู้อื่น โดยต้องยืนหยัดในจุดยืนแห่งหลักการนั้นด้วยสำนึกว่า สิ่งที่จะทำเป็นสิ่งสมควรต้องทำ และหากไม่ทำจะเสื่อมเสียต่อเกียรติยศของตนและองค์กร การวัดหรือพิสูจน์จุดยืนของผู้นำจึงไม่อาจกระทำได้ในช่วงเวลาปกติสุข แต่จะมองเห็นได้ในช่วงเวลาแห่งความท้าทายและความขัดแย้ง นอกจากนั้น 'การมองโลกในแง่ดี' เป็นอีกส่วนหนึ่งที่สนับสนุนให้เกิดความกล้าหาญ ด้วยหัวใจและความคิดที่ต้องมีคำว่า 'เป็นไปได้' ซึ่งจะช่วยให้มองเห็นสิ่งรอบตัวเป็นโอกาสมากกว่าอุปสรรค มองเห็นหนทางสำเร็จมากกว่าล้มเหลว อันจะช่วยบั่นทอนความขลาดกลัวต่อการลงมือกระทำ ความกล้าหาญจึงเป็นกุญแจเปิดสู่อโอกาสใหม่ทั้งของบุคคลและองค์กร

ส่วนนักปรัชญาชื่อดังอริสโตเติล ยกย่องให้ความกล้าหาญเป็นต้นกำเนิดแห่งคุณธรรมทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความมั่นคงในหลักการ การเห็นประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตัว ฯลฯ จำต้องอาศัยความกล้าหาญเพื่อผลักดันคุณธรรมเหล่านี้ให้ปรากฏ

ในยุคที่องค์กรแทบทุกระดับของสังคมไทยมีความวุ่นวายและไร้ทิศทาง เราจึงควรเฟ้นหาบุคคลที่มีคุณสมบัติแห่งความกล้าหาญ ที่สามารถเป็นทั้งผู้รับผิดชอบและผู้รับชอบ ทั้งในส่วนตัวและส่วนของลูกน้อง และสามารถใช้ความกล้าหาญนั้นต่อสู้เพื่อเอาชนะความปรารถนาในความปลอดภัยของการดำรงตำแหน่งบริหารหรือเอาชนะความกลัวที่ตนเองจะได้รับความเสียหาย เสียชื่อเสียงหรือเสียหน้าให้ได้ บุคคลที่มีความกล้าหาญเช่นนี้เท่านั้นที่จะยืนอยู่ในวิถีทางแห่งผู้นำขององค์กร ซึ่งเป็นวิถีทางเดียวในการเพิ่มอำนาจทางการบริหารเพื่อกุมหัวใจลูกน้องและกุมชะตากรรมขององค์กร ไปสู่ทางรอดในความมั่นคงและความสำเร็จก้าวหน้าได้อย่างแท้จริง (๘)